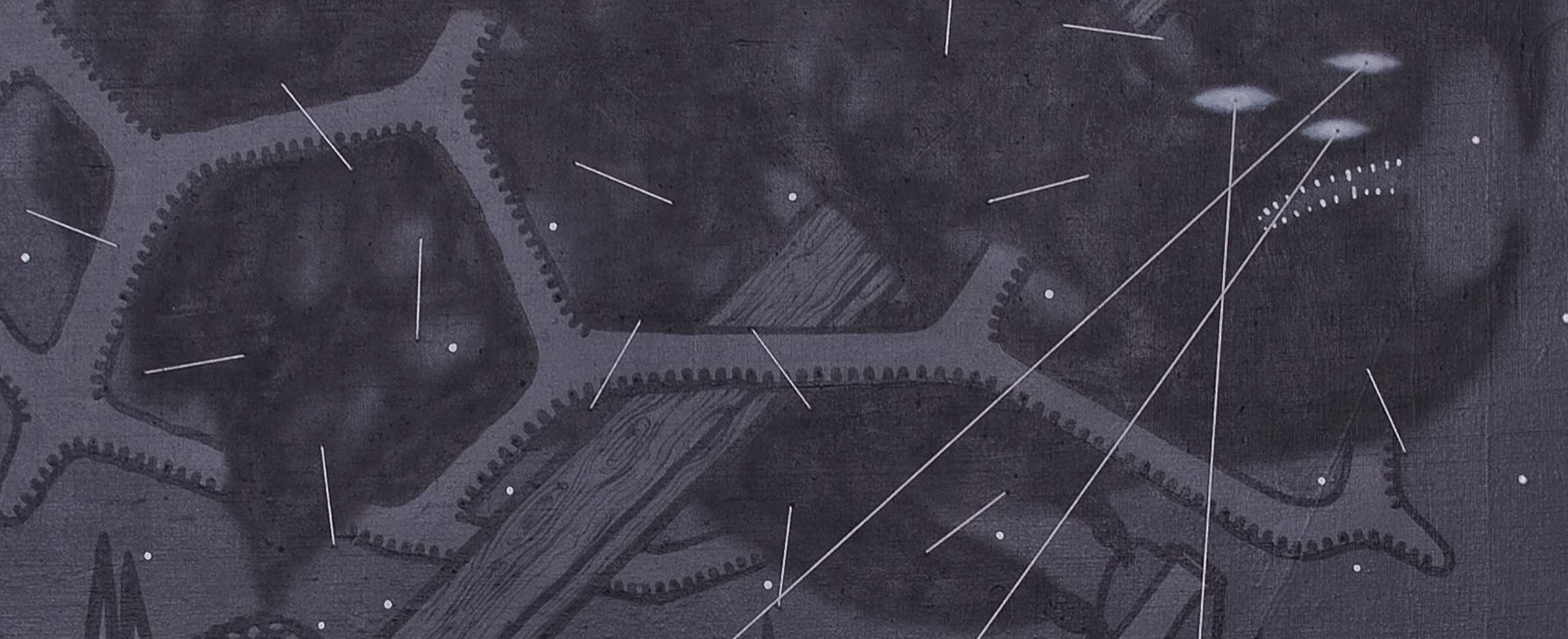

Андрій Хір, *Чорти повстають з дітей що вмирають нехрещеними*, 2014, фрагмент, полотно, мішана техніка

Забобони

14.01 - 09.02.15

Андрій Хір

Пережитки давніх вірувань з кожним днем затираються, відступають, лишаючи терен новому, раціональному розумінню світа й усіх сил природи.
В. Гнатюк

Забобони своїм корінням сягають вірувань предків та химерним чином переплітаються із сучасним світоглядом. Забобони є гнучкими й аморфними, і здатні проникати в повсякденне життя дуже непомітно, змінюючи свою форму та не змінюючи суть.

У проєкті «Забобони» найважливішим елементом є дослідження текстових символів. Починаючи роботу над проєктом, я розглянув певне коло етнографічних матеріалів, основні з яких – праці В. Гнатюка «Знадоби до української демонології» (1912), А. Онищука «Матеріяли до української етнології» (1909), В. Шухевича «Гуцульщина» (1899). Матеріал, який вони зібрали – це найбільш автентичний фактаж, який має вигляд безпосередніх коротких оповідань, записаних з уст народу без зайвого наукового аналізу та пояснень. Я вирішив обмежитись регіоном українських Карпат, оскільки він мені близький і рідний. Текстові фрази, вибрані з етнографічних праць, я дещо скоротив та адаптував, відкинувши зайве для того, щоб зосередити увагу на чіткому та місткому сюжеті. Метою проєкту є своєрідне відтворення світогляду українців Карпат, шляхом інтерпретації сюжетів та образів на підставі матеріалів, записаних на початку ХХ століття вищезгаданими авторами. Логіка історій, описаних у цих працях, часто відрізняється від реалістичної та раціональної. Хоча дослідники часто намагаються інтерпретувати ті чи інші міфи та повір'я з позиції здорового глузду. Однак, у цих історіях і віруваннях немає чіткої межі між реальним та ірреальним, між світом людей і світом духів.

Цей проєкт балансує на межі науки, мистецтва та народного містицизму. Доречним також може бути термін «народна метафізика», оскільки часто нелогічні ірраціональні історії та перекази є цілісними космогонічними концепціями, що специфічно пояснюють світобудову, володіють чіткою структурою, складною ієрархією та класифікацією міфічних істот.

Підхід до обраної проблематики з боку мистецтва дає можливість оперувати поняттями та прийомами, не притаманними науці. А осмислення абстрактних понять як мистецької практики – можна вважати логічним продовженням та доповненням етнографічних досліджень. Моїм художнім методом у цьому проєкті є використання прийому асоціативної нарративної візуалізації текстових матеріалів.

Графічна мова була обрана відповідно до характеру опрацьованих текстів. Темна монохромна гамма та геометричні композиції місцями нагадують схему чи креслення, а золоті елементи та вишивка мають як графічне, так і символічне навантаження. Ці прийоми спрямовані на посилення враження глядача від текстів.

Тут не йдеться про відродження частково або повністю забутих вірувань і обрядів, а скоріше про те, що, можливо, наше розуміння себе напряду пов'язане зі збереженням народної пам'яті.

На сам кінець, хочеться навести цитату Володимира Шухевича: «Йикси скінчи вогники писанки и коляднички, тих три речі, тогди буде кінець світа. Тогди спустять Ирода з ланца» («Гуцульщина»).

Андрій Хір

Андрій Хір народився 1988 року в Ужгороді, живе і працює у Львові.

2010 року закінчив Архітектурний факультет Львівського політехнічного університету.

Займається мистецтвом, архітектурою та дизайном.

Із 2005 року – автор і учасник персональних та групових проєктів, активний учасник щорічного стріт-арт фестивалю Black Circle.

У роботах художника, за його власними словами, «значно важливіший текст, ніж картинка».

Співпраця з арт-центром Я Галерея розпочалась у 2011 році з персонального проєкту «Хір – звір з гір». Роботи художника були залучені до колективних проєктів арт-центру під кураторством Павла Гудімова – Neofolk project (програма візуального мистецтва на ГОГОЛЬ FEST-2012), спецпроєкту «РОДИЧІ ВОРХОЛА. Сучасне мистецтво Західної України» (в рамках ART MOSCOW 2012) та «Пульс Африки» (2014). 2013 року автор увійшов до двадцятки номінантів Премії PinchukArtCentre 2013, а також представив свій персональний проєкт «Приповідки» (Я Галерея у Дніпропетровську), присвячений дослідженню філософської складової українського фольклору.